

การเป็นผู้ประกอบการ และส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนการผลิต เกษตรกรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

ENTREPRENEURSHIP AND MARKETING MIX AFFECTING COST OF ORGANIC FARM PRODUCTION IN UBON RATCHATHANI PROVINCE

Received : August 6 , 2019

Revised: September 17, 2019

Accepted: November 15, 2019

ภราดา บุญรัมย์¹⁾, พนิดา พุ่มเพ็ชร²⁾, วิภาพร พาที³⁾, วราภรณ์ เผ่าหอม⁴⁾

^{1),2),3),4)} อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Parada Boonrom¹⁾, panida pumpet²⁾, Wipaporn patee³⁾, Waraporn paohom⁴⁾

^{1),2),3),4)} Lecturer in General Management Program Faculty of Business Administration and Management

Ubon Ratchathani Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการเป็นผู้ประกอบการ และส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรกรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบการเป็นผู้ประกอบการ และส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรกรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสถานภาพ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ผลิตเกษตรกรอินทรีย์ในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 355 คน ในเขตบ้านนาเจริญ บ้านคำกลาง ตำบลดอนจิก อำเภอพิบูลมังสาหาร บ้านวังอ้อ บ้านแหม ตำบลหัวดอน อำเภอเขื่องใน บ้านขามป้อม บ้านหนองสิม ตำบลขามป้อม อำเภอเขมราฐ และบ้านหนองเหล่า บ้านดอนแดงใหญ่ ตำบลหนองเหล่า อำเภอม่วงสามสิบ คำนวนจากสูตรยามาเน่ ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบ F-Test และการทดสอบค่าถดถอยพหุคูณ ผลวิจัยพบว่า 1) ด้านราคา ด้านกระบวนการ และด้านการเป็นผู้ประกอบการมีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรกรอินทรีย์ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี 2) ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านราคา ด้านกระบวนการ และด้านผู้ประกอบการต่างกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านราคาต่างกัน และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านกระบวนการ และด้านผู้ประกอบการต่างกัน

คำสำคัญ : การเป็นผู้ประกอบการ ส่วนประสมทางการตลาด ต้นทุนการผลิต เกษตรอินทรีย์

ABSTRACT

This research aims 1) to study entrepreneurship and marketing mix affecting cost of organic farm production in Ubon Ratchathani province, 2) to compare entrepreneurship and marketing mix affecting cost of organic farm production in Ubon Ratchathani province, classified by age, educational level, income, amount of family members and marital status. The sample is 355 organic farm entrepreneurs who live in Nacharoen

village, Khamklang village, Dongic sub-district, Phibun Mangsahan district; Wang-aor village, Kaem village, Huadon sub-district, Khueang Nai district; Khampom village, Nongsim village, Khampom sub-district, Khemarat district; and Nonglao village, Dondangyai village, Nonglao sub-district, Muang Samsib district, calculated from the Yamane formula using stratified random sampling. Statistics used for data analysis are F-Test and multiple regression analysis. Results are found that 1) aspect of price, process and entrepreneurship affect cost of organic farm production in Ubon Ratchathani province, 2) respondents who are difference of ages, educational levels and amount of family members make different opinions about price, process and entrepreneurship. Respondents with different monthly incomes make different opinions about price, and respondents with different marital statuses make different opinions about process and entrepreneurship.

Keywords : Entrepreneurship, Marketing mx, Production cost, Organic farm

บทนำ

ปัจจุบัน การบริโภคผักเกษตรอินทรีย์ได้แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้บริโภค เพราะผู้บริโภคให้ความสำคัญกับสุขภาพมากขึ้น ดังนั้นการผลิตเกษตรอินทรีย์จึงเป็นทางเลือกหนึ่งของการเกษตร ทำให้เกษตรอินทรีย์เข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของประชากร นอกจากนี้ยังพบประเด็นปัญหาด้านต้นทุนปัญหาด้านผู้ประกอบการ พื้นที่การทำการเกษตร และส่วนประสมด้านการตลาด ที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์

การทำเกษตรกรรมของไทยมักประสบปัญหาการขาดทุน ซึ่งหนึ่งในสาเหตุของปัญหานี้เกิดจากรายจ่ายในการจัดซื้อสารเคมีจำนวนมาก มาใช้เพื่อเร่งผลผลิต อย่างไรก็ตาม หากผลผลิตที่ได้มีราคาตกต่ำ การขาดทุนก็ยังคงมีอยู่อย่างไม่จบไม่สิ้น ในปัจจุบันกระแสการดูแลสุขภาพของประชากรโลกเริ่มมีมากขึ้น ทำให้ผู้บริโภคหันมาใส่ใจในการเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยและปราศจากสารเคมีต่าง ๆ ที่เป็นพิษต่อร่างกาย ด้วยเหตุนี้เกษตรกรหลายรายจึงคิดหาวิธีการทำเกษตรกรรมแนวใหม่เรียกว่าเกษตรอินทรีย์ เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิต

ที่เป็นที่ต้องการของตลาด โดยการพยายามประยุกต์ใช้ธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดการใช้ปัจจัยการผลิตภายนอก และหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ ซึ่งวิธีการทำเกษตรแนวนี้จะไม่เป็นอันตรายต่อทั้งผู้ผลิต และผู้บริโภค (วัลย์เงิน มหาคุณ และพิมพ์หทัย วิจิตธนวัน, 2562)

ปัญหาในกลุ่มผู้ประกอบการที่มีผลต่อการพัฒนาตลาดเกษตรอินทรีย์ ปัญหาที่พบอันดับหนึ่ง คือปัญหาผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์มีน้อยรายและปัญหาอันดับที่สองคือเกษตรกรขาดความเชื่อมั่นในการปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ ปัญหาอันดับสาม คือ ไม่มีการส่งเสริมในการผลิต ผู้ผลิตมีกลุ่มรวมกลุ่มน้อย ทำให้ขาดพลังในการผลิต รวมทั้งผู้ผลิตหรือเกษตรกรอีกมากที่ยังไม่เข้าใจเรื่องเกษตรอินทรีย์และขาดข้อมูลในการผลิต ปัญหาอันดับสุดท้าย คือ ปัญหาในการผลิตสินค้าออกมาให้มีคุณภาพที่ดี ปัญหาขาดวัตถุดิบที่เป็นเกษตรอินทรีย์ สินค้าเกษตรอินทรีย์มีน้อยและขาดความหลากหลาย การขาดกฎระเบียบที่ดีต่อผู้ผลิต ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ไม่ได้มาตรฐาน ปัญหาผลผลิตเกษตรอินทรีย์ต่อไร่น้ำ ปัญหาเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรส่วนใหญ่เน้นแต่และปัญหา

การใช้เทคโนโลยีที่ผิดของเกษตรกร (พีรชัย กุลชัย และ อิศระ อินทรสุด, 2550)

ต้นทุนการผลิต ถือเป็นหัวใจสำคัญของผู้ประกอบการ ซึ่งปัจจุบันเกษตรกรหลายรายยังมีความสับสนในเรื่องของต้นทุนการผลิต เนื่องจากต้นทุนการผลิตมีมูลค่าสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถบริหารจัดการตัวเองได้ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เครื่องมือการเกษตร ฯลฯ ที่มีการเปลี่ยนแปลงพลิกผันไป ทำให้เกษตรกรไม่สามารถควบคุมสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมีความสำคัญและเกี่ยวข้องต่อการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร โดยเมื่อเกษตรกรสามารถจำแนกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตามปัจจัยดังกล่าวข้างต้นได้ เกษตรกรจะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการลดต้นทุนผลิตของการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์, 2559)

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรมด้วยความเหมาะสมทางสภาพภูมิศาสตร์ซึ่งมีพื้นที่กว้าง 16,113 ตร.กม. กลายเป็นเมืองกสิกรรม ที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากถึง 5,549,799 ไร่ สำหรับพื้นที่ที่ทำเกษตรอินทรีย์มีพื้นที่ 22,805 ไร่ หรือ 0.39 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทั้งหมด ในจังหวัดอุบลราชธานีมีเครือข่ายเกษตรกรหัวใจอินทรีย์มากมายทั่วทั้งจังหวัด และมีตลาดที่รองรับการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ 6 แห่งได้แก่ ตลาดบุญนิยม ตลาดนัดสีเขียวโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์อุบลราชธานี ตลาดนัดสีเขียวโรงพยาบาล 50 พรรษา ตลาดนัดสีเขียวกินสบายใจ ตลาดนัดสีเขียวกินสบายใจสำเภา และล่าสุดตลาดนัดสีเขียวโรงพยาบาลศูนย์มะเร็ิงอุบลราชธานี (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2560)

ในด้านการตลาด ในประเทศไทยตลาดเกษตรอินทรีย์ยังถือเป็นตลาดที่ผู้ผลิตสามารถเป็นผู้กำหนดราคาและทิศทางในการทำการตลาดได้ค่อนข้างมาก หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นตลาดของผู้ผลิต ราคาผลผลิตเกษตรอินทรีย์สูงกว่าราคาสินค้าเกษตรทั่วไปประมาณ 20-50% ซึ่งการที่ระดับราคาสูงกว่าสินค้าทั่วไปเป็นเพราะว่าปริมาณการผลิตยังมีน้อยกว่าความต้องการของตลาดและต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ค่อนข้างสูงกว่าการผลิตสินค้าเกษตรทั่วไป เนื่องจากต้องใช้แรงงานคนอย่างเข้มข้น แต่ยังเน้นราคาที่ยอมรับกันได้ทั้งผู้ผลิตและผู้ซื้อสินค้าบนพื้นฐานของสินค้าที่มีคุณภาพและน่าเชื่อถือจากการสำรวจผักอินทรีย์พบว่า โดยเฉลี่ยมีราคาสูงกว่าผักอนามัย และผักทั่วไป โดยเฉพาะในช่วงปี 2003-2004 หลังจากการประชุมนานาชาติที่กระตุ้นกระแสเกษตรอินทรีย์ราคาพุ่งสูงขึ้นอย่างชัดเจน ความแตกต่างของราคาผักอินทรีย์ยังมีแนวโน้มกว้างขึ้นจนอยู่ที่ประมาณ 2 เท่าของผักทั่วไปสินค้าเกษตรอินทรีย์ในไทยยังมีแนวโน้มเน้นจำหน่ายผ่านช่องทางการค้าปลีก อาทิ ช่องทางเฉพาะอย่างร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ และช่องทางการตลาดทั่วไปอย่างห้างสรรพสินค้าซึ่งเล็งเห็นความต้องการที่ขยายตัวและโอกาสทางการค้า อย่างไรก็ตาม การค้าส่งก็เป็นอีกช่องทางที่ควรให้ความสำคัญในการทำตลาดเพื่อตอบรับกับกระแสรักสุขภาพ โดยเฉพาะการจำหน่ายวัตถุดิบให้กับร้านอาหารหรือธุรกิจบริการอาหาร ภาครัฐจึงควรมีนโยบายออกมารองรับ อาทิ การส่งเสริมการจับคู่ธุรกิจ (Business Matching) ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบธุรกิจบริการอาหาร (ฤทัยชนก จริงจิตร, 2562)

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาส่วนประสมทางการตลาด และการเป็นผู้ประกอบการที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์

ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากจังหวัดอุบลราชธานีเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร จึงเป็นเหตุผลที่สำคัญควรแก่การศึกษาในเรื่องการใช้ต้นทุนในการทำเกษตรอินทรีย์ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการผลิต การตลาด และช่องทางการจัดจำหน่ายในราคาที่เหมาะสมให้กับผู้บริโภค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเป็นผู้ประกอบการ และส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการเป็นผู้ประกอบการ และส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามตัวแปรอิสระ ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสถานภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านระยะเวลา
ในการทำวิจัยครั้งนี้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2561 ถึง เดือนเมษายน 2562
2. ขอบเขตเชิงพื้นที่
การวิจัยครั้งนี้ใช้พื้นที่ผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ บ้านนาเจริญ บ้านคำกลาง ตำบลอนจิก อำเภอพิบูลมังสาหาร บ้านวังอ้อ บ้านแหม ตำบลหัวดอน อำเภอเชียงใน บ้านขามป้อม บ้านหนองสิม ตำบลขามป้อม อำเภอเขมราฐ และบ้านหนองเหล่า บ้านดอนแดงใหญ่ ตำบลหนองเหล่า อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี
3. ขอบเขตด้านตัวแปร
การวิจัยเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ และส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตร

อินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนสมาชิกและสถานภาพ

3.1.2 ส่วนประสมทางการตลาด ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการ ด้านสิ่งแวดล้อม

3.1.3 ด้านผู้ประกอบการ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี จำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,153 คน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ จำนวนผู้ผลิตของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งผู้วิจัยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 355 คน กลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Taro Yamane (1973)
$$n = \frac{N}{1 + N(e^2)}$$
 จากนั้นหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้แยกตามพื้นที่ในเขตบ้านนาเจริญ บ้านคำกลาง ตำบลอนจิก อำเภอพิบูลมังสาหาร บ้านวังอ้อ บ้านแหม ตำบลหัวดอน อำเภอเชียงใน บ้านขามป้อม บ้านหนองสิม ตำบลขามป้อม อำเภอเขมราฐ และบ้านหนองเหล่า บ้านดอนแดงใหญ่ ตำบลหนองเหล่า อำเภอม่วงสามสิบ เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละพื้นที่แล้ว ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากกลุ่มเกษตร

ในจังหวัดอุบลราชธานี ได้เก็บรวบรวมเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่คำนวณไว้ (นัทธ์หทัย ศิริวิริยะ สมบูรณ์, 2556)

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับส่วนประสมทางการตลาด และการเป็นผู้ประกอบการที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

3.2 นำข้อมูลจากการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ และส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดตามลักษณะของตัวแปรที่จะศึกษามาเป็นตัวบ่งชี้

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ความสมบูรณ์ และความครอบคลุมเนื้อหา ความถูกต้องทางภาษา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องกันทุกข้อ

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดลองใช้ (Try-out) กับเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของ Cronbach (1984) หากได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.7 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือที่สามารถนำไปแจกกลุ่มตัวอย่างได้จริง ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสถานภาพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการตลาดของเกษตรกรอินทรีย์ ที่มีลักษณะให้ผู้ตอบเลือกระดับความคิดเห็น ถึงการเป็นผู้ประกอบการ และส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้ประกอบการ ที่มีลักษณะให้ผู้ตอบเลือกระดับความคิดเห็นถึงการเป็นผู้ประกอบการและส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่มีลักษณะให้ผู้ตอบเลือกระดับความคิดเห็นถึงการเป็นผู้ประกอบการ และส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนของลิเคิร์ต (Likert technique) หรือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.050 ใช้วิเคราะห์องค์ประกอบที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

5.2 วิเคราะห์ค่า F-Test ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่มขึ้นไป

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ตัวแปร	(A)	(B)	(C)	(D)	(E)	(F)	(G)	(J)	(L)
1. ด้านผลิตภัณฑ์ (A)	-	.757**	.738**	.721**	.678**	.722**	.553**	.610**	.672**
2. ด้านราคา (B)		-	.686**	.691**	.648**	.684**	.548**	.640**	.718**
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (C)			-	.742**	.695**	.724**	.565**	.532**	.631**
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (D)				-	.753**	.755**	.569**	.623**	.658**
5. ด้านบุคคล (E)					-	.728**	.611**	.650**	.636**
6. ด้านกระบวนการ (F)						-	.527**	.601**	.662**
7. ด้านสิ่งแวดล้อม (G)							-	.631**	.571**
8. ด้านผู้ประกอบการ (J)								-	.663**
9. ด้านต้นทุน (L)									-

จากตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการ และด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .010 ซึ่งถือว่าตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามนั้นมีความสัมพันธ์กันอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .532 ถึง .757

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการและส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ที่เป็นแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ โดยใช้ scale 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนของ Likert (1932) หรือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยกันต้องไม่สูงเกิน .800 ไม่พบปัญหา Multi- collinearity (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2554)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณที่มีอิทธิพลต่อการเป็นผู้ประกอบการ และส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์ส่วนประสมทางการตลาด และการเป็นผู้ประกอบการ ที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P
	B	Std. Error	Beta		
1. ด้านผลิตภัณฑ์ (A)	.073	.053	.084	1.394	.164
2. ด้านราคา (B)	.267	.051	.293	5.201**	.000
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (C)	.057	.045	.072	1.255	.210
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (D)	.058	.055	.065	1.057	.291
5. ด้านบุคคล (E)	.040	.054	.043	.742	.458
6. ด้านกระบวนการ (F)	.106	.051	.122	2.082*	.038
7. ด้านสิ่งแวดล้อม	.080	.052	.079	1.522	.129
8. ด้านผู้ประกอบการ (J)	.224	.044	.245	5.132**	.000
Constant = .713 F = 82.573 R = .790 $R^2 = .625$ $R^2_{adj} = .617$ Sig = .000					

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อพยากรณ์การเป็นผู้ประกอบการและส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานีด้วยตัวแปรพยากรณ์ 7 ตัว คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการ และด้านผู้ประกอบการ สามารถร่วมกันทำนายการเป็นผู้ประกอบการและส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนของการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการ ด้านผู้ประกอบการ และตัวแปรตาม คือ ต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี มีค่าเท่ากับ .790 แสดงว่า ตัวแปร

ทั้ง 7 ตัว สามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นผู้ประกอบการและส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนของการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ได้ร้อยละ 61.70 ($R^2_{adj} = .617$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม มีค่าเท่ากับ .790 ทำให้ทราบว่าผลการศึกษากการเป็นผู้ประกอบการและส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อต้นทุนของการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ด้านราคา ด้านกระบวนการ และด้านการเป็นผู้ประกอบการ มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบส่วนประสมทางการตลาดและการเป็นผู้ประกอบการที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี โดยเปรียบเทียบผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 สรุปการเปรียบเทียบของปัจจัยด้านต่างๆ ที่มีผลต่อส่วนประสมทางการตลาด และการเป็นผู้ประกอบการ ที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

ตัวแปร	อายุ		ระดับการศึกษา		รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		จำนวนสมาชิกในครอบครัว /คน		สถานภาพ	
	F	P	F	P	F	P	F	P	F	P
1. ด้านราคา	2.957*	.013	4.728**	.000	3.411**	.005	4.144**	.003	2.193	.069
2. ด้านกระบวนการ	2.244*	.050	3.743**	.001	1.946	.086	3.749**	.005	3.229*	.013
3. ด้านผู้ประกอบการ	3.477**	.004	3.446**	.001	1.847	.103	3.770**	.005	2.966*	.020

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ต่อคน ต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านราคา ด้านกระบวนการ และด้านผู้ประกอบการต่างกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นในด้านราคาต่างกัน และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นในด้านกระบวนการ และด้านผู้ประกอบการต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยด้านราคาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในเรื่องการขายผักเกษตรอินทรีย์ ในราคาที่เหมาะสม ไม่สูงเกินไป และใกล้เคียงกับผักทั่วไปในตลาด รวมถึงความคุ้มค่าของราคา เมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพของสินค้า สอดคล้องกับปีลันธนา แป้นปล้ม และมณฑิชา พุทหาคำ (2557) ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ กรณีศึกษาผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ราคาของสินค้าเกษตรอินทรีย์มีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์แต่ละชนิดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะเลือกซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ไม่ผ่านกระบวนการแปรรูป เช่น ผักสดและผลไม้ มากกว่าสินค้าสำเร็จรูปที่มีราคาสูงมาก โดยจะเลือกซื้อสินค้าที่มีราคาเหมาะสมกับคุณภาพและบรรจุภัณฑ์ และมีป้ายราคาชัดเจนสอดคล้องกับต้นทุน โกศิยรัตน์ (2553) การศึกษาความต้องการบริโภคผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในร้านค้าเพื่อสุขภาพแขวงศิริราช พบว่า ราคาของผลิตภัณฑ์มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความต้องการของผู้บริโภคมากกว่าราคาของผลิตภัณฑ์ทดแทน และระดับรายได้ของผู้บริโภค เนื่องจากผู้บริโภคมองสินค้าเกษตรอินทรีย์ในลักษณะปกติ (Normal Good) คือ เมื่อมีรายได้มากขึ้นความต้องการก็จะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผู้ผลิตควรมีข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้กับผู้บริโภคที่มีรายได้สูงเนื่องจากมีแนวโน้มในการบริโภคอาหารอินทรีย์มากกว่าผู้บริโภคที่มีรายได้น้อยอีกด้วย

ปัจจัยด้านกระบวนการเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในเรื่องกระบวนการ แนวทางการปฏิบัติเกษตรกรผู้ปลูกผักเกษตรอินทรีย์นำความรู้ที่ได้รับจากแหล่งความรู้มาปฏิบัติ เช่น การเลือกพื้นที่การผลิต

เกษตรอินทรีย์ การเตรียมดิน การจัดการดิน การกำจัดศัตรูพืช สอดคล้องกับวุฒิสกัณฑ์ บัญญัติ และองอาจ ญาตินิยม (2560) ศึกษาการพัฒนาการสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์สู่ตลาดโรงเรียนเพื่อความยั่งยืนของชุมชน พบว่า แนวปฏิบัติการเป็นสมาชิก โดยการอบรมข้อมูลด้านความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ การปลูกพืชปลอดสารพิษ การใช้ผลิตภัณฑ์กำจัดศัตรูพืชที่สกัดจากธรรมชาติ ชาวบ้านที่เป็นผู้ผลิต และเพาะปลูกให้ความสำคัญต่อผู้บริโภค และสุขภาพของตนเองเป็นอย่างมากเน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ Ghorbani et. al., (2008) การจัดการดินเพื่อควบคุมโรคพืชอย่างยั่งยืน โดยการให้ปุ๋ยอินทรีย์จะพบความหลากหลายของสารอินทรีย์ สามารถใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างดินและพืชสามารถต้านทานโรคได้ดี

ปัจจัยด้านผู้ประกอบการเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ เกษตรกรที่ปลูกผักเกษตรอินทรีย์มีความรู้ในการปฏิบัติการปลูกผักปลอดสารพิษที่ต้องสอดคล้องกับดัชนี พรหมทัต (2558) ศึกษาพฤติกรรมการผลิตผักปลอดภัยของเกษตรกรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แนวทางการตัดสินใจการขยายผลผลิตของเกษตรกร และขยายพื้นที่การปลูกให้มากขึ้น เพื่อที่จะปลูกพืชผักที่หลากหลายตามความต้องการของผู้บริโภค ต้องมีการปรับวิธีการผลิต การตลาด และการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย สอดคล้องกับ Hauser et. al., (2010) การเรียนรู้ให้กับเกษตรกรเพื่อการปฏิบัติตามแนวทางของเกษตรอินทรีย์นั้น ควรเป็นการเรียนรู้ในเชิงปฏิบัติและเป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญรองลงมาในเรื่องการรักษาสภาพแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์และยั่งยืน โดยการงดใช้สารเคมีทุกชนิด เน้นการรักษาสภาพหน้าดิน สอดคล้องกับศรีรัฐสพล หนูพรหม (2558)

ศึกษาการผลิตผักอินทรีย์ การผลิตผักอินทรีย์เป็นการปลูกที่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภคแล้วยังเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัย เรื่อง การเป็นผู้ประกอบการและส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยขอแนะนำแนวทางสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกปลูกผักเกษตรอินทรีย์แบบปลอดสารเคมีเพื่อป้องกันโรคร้ายที่จะเกิดต่อผู้บริโภค และปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม

1. ด้านราคา ควรมีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐานที่เหมาะสมกับราคา แสดงราคาสินค้าที่ชัดเจน มีการตกลงราคากลางกันไว้ภายในเครือข่ายที่สมเหตุสมผล

2. ด้านกระบวนการ ควรให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันสนับสนุนด้านเกษตรอินทรีย์ให้แก่เกษตรกร โดยการจัดอบรมการเตรียมดิน การควบคุมโรคพืช และเผยแพร่ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านผู้ประกอบการ ควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกผักเกษตรอินทรีย์ มีการบริหารงานอย่างใกล้ชิด มีการติดตามการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ควบคุมการงดใช้สารเคมีอย่างเคร่งครัด มีการฝึกอบรมบุคลากร และให้บุคลากรมีส่วนในการแสดงความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการสำรวจพื้นที่การปลูกพืชเกษตรอินทรีย์เพิ่มเติมจากที่ผู้วิจัยทำการศึกษา เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาการบริหารงานของการ ปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ที่มีขนาดแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2559). **ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร**. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการเกษตร.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2561). **รายงานรายชื่อและจำนวนสมาชิกของ วิสาหกิจชุมชน**. ค้นเมื่อ มกราคม 19, 2561, จาก https://smce.doe.go.th/smce1/report/report_smce01.php?page_size=20&PAGE
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). **การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ศรีรัฐสพล หนูพรหม. (2558). การผลิตผักอินทรีย์. **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**, 23(6), 956-969.
- ดุขฎิ พรหมทัต. (2558). พฤติกรรมการผลิตผักปลอดภัยของเกษตรกร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **วารสารวิจัย สหวิทยาการไทย**, 10 (3), 9-16.
- นงนุช โกสิยรัตน์. (2553). **การศึกษาความต้องการบริโภคผักปลอดภัยของผู้บริโภคในร้านค้าเพื่อสุขภาพ แขวงศิริราช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการการจัดการภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นัทรทัฬหี ศิริวิริยะสมบุรณ์. (2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกร ในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี**. กรุงเทพฯ. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ปิลันธนา แป้นปลั่ง และมณฑิชา พุทชาคำ. (2557). **พฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์: กรณีศึกษา ผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พีรชัย กุลชัย และอิสระ อินทรสุด. (2550). **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาตลาดเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วัลย์เงิน มหาคุ และพิมพ์หทัย วิจิตรนาวัน. (2562). **เกษตรอินทรีย์ทางเลือกใหม่ของเกษตรกรไทย**. ค้นเมื่อ มิถุนายน 20, 2562, จาก <http://www.greenhealthfund.org>
- วุฒิศักดิ์ บุญแน่นและองอาจ ญาติินิยม. (2560). **การพัฒนาการสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์สู่ตลาดโรงเรียน เพื่อความยั่งยืนของชุมชน**. มหาสารคาม. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2562). **อุปสรรชธานีแห่งเกษตรอินทรีย์**. ค้นเมื่อ กรกฎาคม 23, 2562, จาก https://www.nationalhealth.or.th/sites/default/files/upload_files/Ubon.pdf
- ฤทัยชนก จริงจิตร.(2562). **อนาคตเกษตรอินทรีย์ไทย: รุ่งหรือร่วง**. ค้นเมื่อ กรกฎาคม 23, 2562, จาก <http://www.tpsoc.moc.go.th/sites/default/files/1017-img.pdf>
- Cronbach, L. J.. (1984). **Essential of Psychology and Education**. New York : Mc-Graw Hill.
- Ghorbani, R. Wilcockson, S. Koocheki, A. & Leifert, C. (2008). **Soil management for sustainable crop disease control: A review**. Environmental Chemistry Letters.

- Hauser, M. L. Aigelsperger, A. O. & Delve, R. J. (2010). Learning achievements of farmers during the transition to market-oriented organic agriculture in rural Uganda. *Journal of Agriculture and Rural Development in the Tropics and Subtropics*, 1 (111), 1-11.
- Likert, R. A. (1932). Technique for the measurement of Attitudes. *Arch Psychological*, 25(140), 1-55.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row Publication.